

Środa, 5 października 2022 r.

P9_TA(2022)0346

Dostęp do wody jako prawo człowieka – wymiar zewnętrzny

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 października 2022 r. w sprawie dostępu do wody jako prawa człowieka – wymiar zewnętrzny (2021/2187(INI))

(2023/C 132/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rezolucję 64/292 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 28 lipca 2010 r. uznającą prawo człowieka do wody i urządzeń sanitarnych,
- uwzględniając rezolucję 68/157 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 18 grudnia 2013 r. w sprawie prawa człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych,
- uwzględniając rezolucję 45/8 Rady Praw Człowieka ONZ z 6 października 2020 r. w sprawie prawa człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych,
- uwzględniając rezolucję 48/13 Rady Praw Człowieka ONZ z 8 października 2021 r. w sprawie prawa człowieka do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska,
- uwzględniając rezolucję 71/222 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 21 grudnia 2016 r., w której Zgromadzenie ogłosiło lata 2018–2028 Międzynarodową Dekadą Działań „Woda dla zrównoważonego rozwoju”,
- uwzględniając rezolucję 75/212 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 21 grudnia 2020 r. dotyczącą konferencji ONZ w sprawie śródkresowego kompleksowego przeglądu realizacji celów Międzynarodowej Dekady Działań „Woda dla zrównoważonego rozwoju” na lata 2018–2028 (konferencja ONZ w sprawie wody w 2023 r.),
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz komentarze ogólne oenztowskiego Komitetu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych,
- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW), Konwencję o prawach dziecka i Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając proklamowanie wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję Europejskiego filaru praw socjalnych w dniu 17 listopada 2017 r.,
- uwzględniając komentarz ogólny nr 15 (2002) Komitetu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych ONZ w sprawie prawa do wody,
- uwzględniając Deklarację ONZ o prawach ludności rdzennej oraz konwencję MOP nr 169 z 1989 r. dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej,
- uwzględniając Konwencję o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z 1992 r. (konwencja wodna), początkowo wynegocjowaną jako instrument regionalny, a od 2016 r. otwierającą możliwość przystąpienia wszystkim państwom członkowskim ONZ,
- uwzględniając Konwencję o prawie pozażeglownego użytkowania międzynarodowych cieków wodnych z 1997 r. (Konwencja w sprawie cieków wodnych),
- uwzględniając protokół EKG ONZ i WHO z 1999 r. w sprawie wody i zdrowia załączony do konwencji wodnej, który stanowi ramy dla wdrożenia w praktyce praw człowieka do dostępu do wody i urządzeń sanitarnych,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ, zwłaszcza cel nr 6 dotyczący dostępu do bezpiecznej wody pitnej oraz urządzeń sanitarnych, oraz Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,

Środa, 5 października 2022 r.

- uwzględniając sprawozdanie ONZ w sprawie rozwoju zasobów wodnych na świecie z 19 marca 2019 r. pt. „Leaving No One Behind” [Nie pomijać nikogo],
- uwzględniając sprawozdania dotyczące rolnictwa i żywności na świecie z 2020 i 2021 r. opublikowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO),
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ds. praw człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych z 16 lipca 2021 r. w sprawie zagrożeń i wpływu utowarowienia i finansjalizacji wody na prawa człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych, a także jego sprawozdanie z 21 lipca 2020 r. w sprawie praw człowieka i prywatyzacji usług wodno-kanalizacyjnych,
- uwzględniając raport ONZ o gospodarce wodnej na świecie z 2021 r. pt. „Valuing Water” [Doceniać wodę],
- uwzględniając wytyczne UE z 17 czerwca 2019 r. w sprawie praw człowieka dotyczące bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych,
- uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ⁽¹⁾ („ramowa dyrektywa wodna”),
- uwzględniając dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 19 marca 2014 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Dostęp do wody i kanalizacji jest prawem człowieka! Woda jest dobrem publicznym, nie towarem!”, (COM(2014)0177),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne ⁽⁵⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 19 listopada 2018 r. w sprawie dyplomacji wodnej, z 17 czerwca 2019 r. dotyczące wytycznych UE w sprawie praw człowieka w zakresie bezpiecznej wody pitnej i usług sanitarnych oraz z 19 listopada 2021 r. w sprawie wody w działaniach zewnętrznych UE,
- uwzględniając europejską inicjatywę obywatelską „Right2Water” oraz swoją rezolucję z 8 września 2015 r. w sprawie dalszych działań w następstwie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Right2Water” ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 marca 2021 r. zawierającą zalecenia dla Komisji dotyczące należytej staranności i odpowiedzialności przedsiębiorstw ⁽⁸⁾,
- uwzględniając istniejące skuteczne metody współpracy transgranicznej, takie jak wymiana poglądów między przedsiębiorstwami wodno-kanalizacyjnymi w krajach nordyckich sięgająca lat 80. ubiegłego wieku, utworzenie w 1970 r. wspólnego Nordyckiego Stowarzyszenia Hydrologicznego, coroczne spotkania nordyckich doradców ds. wody, nordyckie fora związane z tematyką wody oraz szeroko zakrojona współpraca w krajach nordyckich w zakresie gospodarki wodnej,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 99.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 11.

Środa, 5 października 2022 r.

- uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rozwoju,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0231/2022),
- A. mając na uwadze, że Zgromadzenie Ogólne ONZ w rezolucji nr 64/292 uznało, że „prawo do dostępu do bezpiecznej i czystej wody pitnej oraz urządzeń sanitarnych jest prawem człowieka niezbędnym do pełnego cieszenia się życiem i korzystania ze wszystkich praw człowieka”; mając na uwadze, że życie bez wody jest niemożliwe oraz że oba prawa są wzajemnie powiązane i niezbędne do godnego życia; mając na uwadze, że nie może istnieć trwałe i powszechne dostępy do czystej wody bez działających sieci sanitarnych; mając na uwadze, że woda i drogi wodne mają również silny wymiar kulturowy, duchowy i religijny ze względu na fundamentalną rolę w życiu społeczeństwa;
- B. mając na uwadze, że zasada nr 20 Europejskiego filaru praw socjalnych dotycząca dostępu do podstawowych usług zawiera wyraźne odniesienie do prawa obywateli do wody i urządzeń sanitarnych;
- C. mając na uwadze, że zanegowanie prawa człowieka do wody odbija się na kwestii poszanowania prawa do życia i zdrowia, biorąc pod uwagę, że zanieczyszczona woda, nieodpowiednie zarządzanie ściekami oraz złe warunki sanitarne wiążą się z przenoszeniem poważnych chorób, a nawet ze śmiercią; mając na uwadze, że usługi wodno-kanalizacyjne są jednym z fundamentów zdrowia publicznego; mając na uwadze, że choroby biegunkowe są czwartą przyczyną zgonów wśród dzieci poniżej 5 roku życia i główną przyczyną chronicznego niedożywienia; mając na uwadze, że dostęp do czystej wody, urządzeń sanitarnych i higieny jest nieodzowny dla zapewnienia globalnej odporności na pandemię i inne choroby zakaźne, a także dla zwalczania pojawiającego się zagrożenia opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe;
- D. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 najbardziej dotknęła osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji i ponownie unaoczniała potrzebę zapewnienia wystarczającej ilości czystej wody i urządzeń sanitarnych na całym świecie; mając na uwadze, że możliwość korzystania z wody, urządzeń sanitarnych i higieny (WASH), w tym przez osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji i marginalizowane, oraz dostęp do tych urządzeń, mają zasadnicze znaczenie dla zwalczania COVID-19;
- E. mając na uwadze, że 80–90 % ścieków w krajach rozwijających się jest odprowadzanych bezpośrednio do rzek, jezior i mórz, co powoduje choroby przenoszone drogą wodną i poważnie szkodzi środowisku naturalnemu; mając na uwadze, że życie milionów osób ubogich zależy od dobrych źródeł wody, nie tylko jeśli chodzi o zaopatrzenie w wodę pitną, ale również produkcję żywności w rolnictwie, hodowli i rybołówstwie;
- F. mając na uwadze, że brak poszanowania, ochrony i egzekwowania prawa człowieka do wody i urządzeń sanitarnych często utrudnia korzystanie z prawa do edukacji; mając na uwadze, że dzieci, a w większości przypadków dziewczęta, muszą codziennie przemierzać średnio sześć kilometrów w poszukiwaniu wody, co uniemożliwia im uczęszczanie do szkoły; mając na uwadze, że koszty utraconych możliwości związane z pobieraniem wody są wysokie i mają daleko idące skutki, ponieważ znacznie skracają czas dostępny na inne ważne zajęcia;
- G. mając na uwadze, że wiele dzieci opuszcza zajęcia szkolne z powodu chorób związanych z wodą niezdatną do picia lub złymi praktykami higienicznymi; mając na uwadze, że jedna trzecia dzieci nie ma odpowiedniego dostępu do wody i urządzeń sanitarnych w szkołach; mając na uwadze, że sprawozdanie ONZ w sprawie celów zrównoważonego rozwoju na rok 2021 pokazuje, że w skali globalnej ponad jedna piąta szkół podstawowych nie ma dostępu do wody pitnej w podstawowym zakresie lub toalet dla jednej płci, a ponad jedna trzecia nie posiada podstawowych urządzeń do mycia rąk; mając na uwadze, że wiele dziewcząt jest zmuszanych do przerywania nauki, gdy nie mają dostępu do toalet dostosowanych do ich płci i nie są w stanie przejść menstruacji w godny sposób;
- H. mając na uwadze, że dzieci z niepełnosprawnościami również mają trudności z dostępem do edukacji z powodu braku dostosowanych toalet i urządzeń sanitarnych; mając na uwadze, że według danych UNESCO ponad 90 % wszystkich dzieci z niepełnosprawnościami nie uczęszcza do szkoły, a dziewczęta z niepełnosprawnościami znacznie częściej niż chłopcy przedwcześnie kończą naukę; mając na uwadze, że woda pitna jest niezbędna do koncentracji podczas nauki;
- I. mając na uwadze, że niekorzystna sytuacja, z którą mierzy się wiele kobiet i dziewcząt, osób z niektórymi rodzajami niepełnosprawności i osób starszych w kwestiach związanych z wodą, usługami sanitarnymi i higieną, przejawia się na wiele sposobów, mających wpływ na ich ogólne zdrowie, dobre samopoczucie i godność, zdrowie reprodukcyjne, edukację, odżywianie, bezpieczeństwo oraz udział w życiu gospodarczym i politycznym; mając na uwadze, że głównie matki dzieci z niepełnosprawnościami są zmuszone zrezygnować z życia zawodowego, aby zająć się toaletą i edukacją domową swoich dzieci, gdy w szkołach brakuje dostępu do toalet;

Środa, 5 października 2022 r.

- J. mając na uwadze, że w wielu krajach globalnego Południa kobiety i dziewczęta są tradycyjnie odpowiedzialne za domowe zaopatrzenie w wodę, a obowiązki te sprawiają, że są bardziej narażone na choroby i przemoc; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta są bardziej narażone na napaść, przemoc seksualną i przemoc ze względu na płeć, nękanie i inne zagrożenia dla ich bezpieczeństwa podczas dostarczania wody do swojego gospodarstwa domowego lub korzystania z urządzeń sanitarnych poza domem;
- K. mając na uwadze, że jak uznano w wytycznych UE w sprawie praw człowieka w zakresie bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych obejmuje wymiary takie jak dostępność, dopuszczalność, jakość i opłacalność, a także zasady podejścia opartego na prawach człowieka (niedyskryminacja, odpowiedzialność, przejrzystość, uczestnictwo itp.);
- L. mając na uwadze, że celem zrównoważonego rozwoju ONZ nr 6 jest zapewnienie całej ludności świata powszechnego i sprawiedliwego dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych do 2030 r.; mając na uwadze, że pomimo postępów, zgodnie z ostatnim sprawozdaniem UN-Water na temat stanu realizacji tego celu, jest on nadal daleki od osiągnięcia i niedofinansowany, oraz że nadal istnieją poważne wyzwania zarówno w odniesieniu do realizacji tego celu, jak i w odniesieniu do rozwiązania problemu ogromnych nierówności w dostępie do podstawowych usług wodnych i sanitarnych między krajami i w ich obrębie;
- M. mając na uwadze, że ze sprawozdania ONZ w sprawie celów zrównoważonego rozwoju na rok 2021 wynika, że w 2020 r. 2 mld osób nie miało dostępu do bezpiecznej wody pitnej, 3,6 mld osób nie miało dostępu do bezpiecznych urządzeń sanitarnych, a 2,3 mld osób nie miało dostępu do podstawowej higieny oraz że 129 krajów nie jest jeszcze na dobrej drodze, aby do 2030 r. dysponować zasobami wodnymi zarządzanymi w sposób zrównoważony; mając na uwadze, że dostęp do wody stwarza korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego, a warunki te pozwolą osobom znajdującym się w trudnej sytuacji na uzyskanie niezależności finansowej;
- N. mając na uwadze, że zapewnienie powszechnych i bezpiecznie zarządzanych dostaw wody i urządzeń sanitarnych przyniosłoby korzyści netto w wysokości 37 mld USD i 86 mld USD rocznie w latach 2021–2040;
- O. mając na uwadze, że woda jest zasobem ograniczonym; mając na uwadze, że dostępność słodkiej wody na osobę zmniejszyła się drastycznie w ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci; mając na uwadze, że nierównomierny rozkład wzrostu liczby ludności i wyludnianie się obszarów wiejskich, intensyfikacja rolnictwa, skutki zmiany klimatu, degradacja środowiska naturalnego, a także niektóre niezgodne z prawem i zanieczyszczające praktyki powodują coraz większe problemy z dostępem do wody w wielu regionach, a w przyszłości te problemy będą jeszcze większe;
- P. mając na uwadze, że znaczna część wzrostu netto liczby ludności na świecie do 2050 r. będzie miała miejsce w miastach krajów rozwijających się, co zwiększy zapotrzebowanie miast na wodę i żywność; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem ONZ dotyczącym rozwoju zasobów wodnych na świecie z 2019 r. do 2050 r. możemy zużywać o 20–30 % więcej wody niż obecnie, a także mając na uwadze, że według Banku Światowego zapotrzebowanie na wodę w miastach ma wzrosnąć o 50–70 % w ciągu trzech najbliższych dekad;
- Q. mając na uwadze, że 125 spośród 154 krajów rozwijających się uwzględniło zasoby wody słodkiej oraz ekosystemy lądowe i podmokłe jako obszary o najwyższym priorytecie w krajowych planach przystosowania się do zmiany klimatu, zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju nr 13;
- R. mając na uwadze, że globalne ocieplenie jest główną przyczyną niedoboru wody; mając na uwadze, że obecny kryzys klimatyczny, charakteryzujący się nasilającymi się suszami, powodziąmi i ulewnymi deszczami, pogłębia nierówności w dystrybucji wody; mając na uwadze, że około 90 % wszystkich klęsk żywiołowych jest związanych z wodą, a woda jest przyczyną 70 % wszystkich zgonów związanych z klęskami żywiołowymi; mając na uwadze, że zgodnie z opracowaną przez Światową Organizację Meteorologiczną publikacją „Atlas of Mortality and Economic Losses from Weather, Climate and Water Extremes (1970–2019)” [Atlas śmiertelności i strat gospodarczych spowodowanych ekstremalnymi warunkami pogodowymi, klimatycznymi i wodnymi (1970-2019)] spośród 10 największych klęsk żywiołowych, które wydarzyły się w tym okresie, największe straty w ludziach spowodowały susze, huragany i powodzie; mając na uwadze, że według OECD w 2050 r. prawie 20 % ludności świata będzie zagrożone powodziąmi;
- S. mając na uwadze, że deficyt wody, zdefiniowany przez ONZ jako punkt, w którym zapotrzebowanie na wodę jest wyższe niż dostępna jej ilość lub gdy jej wykorzystanie jest ograniczone ze względu na niską jej jakość, może w niektórych przypadkach być czynnikiem wywołującym przesiedlenia i migrację; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniami ONZ na temat wody deficyt dotyka obecnie pięć z jedenastu regionów świata – a tym samym dwie trzecie ludności świata; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem w sprawie celów zrównoważonego rozwoju z 2020 r. niedobór wody może doprowadzić do przesiedlenia około 700 mln osób do 2030 r.;

Środa, 5 października 2022 r.

- T. mając na uwadze, że wylesianie, masowy wykup i dzierżawa ziemi oraz nadmierna eksploatacja i wydobycie zasobów naturalnych, w tym przez zorganizowane grupy przestępcze, mają znaczny wpływ na poziom wody w rzekach i jeziorach, zmieniają cykl wodny i przyczyniają się do wysychania rzek i jezior, a także do zanieczyszczenia eksploatowanych obszarów;
- U. mając na uwadze, że ekosystemy słodkowodne, choć zajmują mniej niż 1 % powierzchni Ziemi, są siedliskiem ponad 10 % wszystkich gatunków i występuje w nich delikatna różnorodność biologiczna; mając na uwadze, że około 70 % wody słodkiej na świecie jest wykorzystywane w rolnictwie, natomiast pozostała część jest podzielona między zastosowania przemysłowe (19 %), głównie w sektorze spożywczym, tekstylnym, energetycznym, przemysłowym, chemicznym, farmaceutycznym i górniczym, oraz użytek domowy (11 %), w tym konsumpcję;
- V. mając na uwadze, że zdrowe ekosystemy przyczyniają się do poprawy ilości i jakości wody, a zarazem zwiększają odporność na zmianę klimatu;
- W. mając na uwadze, że rolnictwo pochłania najwięcej światowych zasobów słodkiej wody; mając na uwadze, że jedna trzecia gruntów ornych na świecie jest wykorzystywana do karmienia zwierząt gospodarskich; mając na uwadze, że w sprawozdaniu FAO z 2020 r. pt. „The State of Food and Agriculture, Overcoming water challenges in agriculture [Stan wyżywienia i rolnictwa – Przewycięzanie wyzwań związanych z wodą w rolnictwie]” sugeruje się, iż wydajność produkcji żywności i dochody na obszarach wiejskich można znacznie zwiększyć poprzez inwestycje w nowe systemy nawadniania lub dostosowanie i modernizację istniejących systemów, co należy połączyć z ulepszonymi praktykami w gospodarce wodnej, w tym z ulepszonymi praktykami rolniczymi; mając na uwadze, że masowy wykup i dzierżawa ziemi ma negatywny wpływ na dostępność i jakość wody, pozbawia lokalne społeczności źródeł wody i narusza ich prawo człowieka do bezpiecznej wody pitnej;
- X. mając na uwadze, że sektor energetyczny odpowiada obecnie za 10 % światowego poboru wody i szacuje się, że do 2040 r. zużycie wody w sektorze energetycznym wzrośnie o około 60 %;
- Y. mając na uwadze, że niektóre agresywne, a w wielu przypadkach nielegalne gałęzie przemysłu wydobywczego mają znaczący wpływ na zasoby wód powierzchniowych i gruntowych, zanieczyszczenie i zniszczenie lodowców, lasów, terenów podmokłych i rzek oraz innych źródeł wody o kluczowym znaczeniu dla spożycia przez ludzi;
- Z. mając na uwadze, że przemysł włókienniczy jest jednym z najbardziej wodochłonnych sektorów na świecie, a także mając na uwadze, że odzież i tekstylia są produkowane w niektórych regionach świata borykających się z największym niedoborem wody; mając na uwadze, że przemysł ten zajmuje drugie miejsce wśród najbardziej zanieczyszczających sektorów na świecie, a duża część pochodzących z niego zanieczyszczeń trafia do wody; mając na uwadze, że Komisja Europejska planuje przyjąć w pierwszych czterech miesiącach 2022 r. tzw. strategię UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych, która ma pomóc UE w przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w której projektowane wyroby włókiennicze będą bardziej trwałe, będą nadawały się do ponownego użycia, naprawy i recyklingu oraz będą bardziej efektywne energetycznie;
- AA. mając na uwadze, że rosnące zapotrzebowanie na wodę prowadzi do nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych oraz że niedobór wody sprawił, iż woda stała się zasobem, o który toczy się spory; mając na uwadze, że jak przewiduje ONZ, do 2025 r. w około 300 regionach na świecie będzie występował konflikt o wodę;
- AB. mając na uwadze, że ochrona zasobów wody jest przedmiotem ataków, a szkody dla jakości wody uznawane są za przestępstwo w wielu państwach; mając na uwadze, że obrońcy środowiska i zasobów wody są w ostatnich latach coraz częściej celem ataków, w tym zabójstw, porwań, tortur, przemocy ze względu na płeć, gróźb, nękania, zastraszania, kampanii dyskredytacji, kryminalizowania, szykan sądowych, przymusowych eksmisji i przesiedleń; mając na uwadze, że istnieje pilna konieczność udzielenia im aktywnego wsparcia oraz ochrony ich życia i bezpieczeństwa; mając na uwadze, że kilku finalistów Nagroda im. Sacharowa za wolność myśli jest atakowanych ze względu na rolę, którą odgrywają w obronie zasobów wody i dóbr publicznych; mając na uwadze, że obrońcy wód rzeki Guapinol byli więzieni przez ponad dwa lata zanim zostali uwolnieni; mając na uwadze, że Lolita Chávez od czterech lat przebywa na emigracji z powodu zaangażowania w obronę swojego terytorium przed działalnością hydroelektrowni w Iximulew (Gwatemala); mając na uwadze, że Berta Cáceres została zamordowana w 2016 r., ponieważ broniła rzek Blanco i Gualcarque, a sprawcy tej zbrodni wciąż nie zostali skazani;
- AC. mając na uwadze, że według organizacji Global Witness ponad jedna trzecia obrońców ziemi i środowiska zabitych na świecie w latach 2015–2019 pochodziła ze społeczności tubylczych, których umiejętności zarządzania ziemią i wodą mają kluczowe znaczenie w walce z kryzysem klimatycznym i utratą różnorodności biologicznej;
- AD. mając na uwadze, że odmowa dostępu do wody i niszczenie infrastruktury wodnej były kluczową taktyką okupantów stosowaną w celu anektowania terytoriów i wysiedlania ludzi z zajmowanych przez nich ziem;

Środa, 5 października 2022 r.

- AE. mając na uwadze, że w ramowej dyrektywie wodnej UE uznaje się, że „woda nie jest produktem handlowym takim jak każdy inny, ale raczej dziedzictwem, które musi być chronione, bronię i traktowane jako takie”;
- AF. mając na uwadze, że woda jest przedmiotem obrotu na rynku kontraktów terminowych na Wall Street od 6 grudnia 2020 r.; mając na uwadze, że według Pedro Arrojo, specjalnego sprawozdawcy ds. prawa człowieka do dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych, woda ma szereg wartości o zasadniczym znaczeniu dla naszych społeczeństw, których logika rynku nie uznaje i w związku z tym nie może nimi odpowiednio zarządzać, tym bardziej w przestrzeni finansowej tak podatnej na spekulacje; mając na uwadze, że według licznych ekspertów ONZ stosowanie logiki spekulacji w zarządzaniu dobrami niezbędnymi dla życia i godności ludzkiej narusza prawa człowieka osób żyjących w ubóstwie, pogłębia nierówność płci i utrudnia sytuację społeczności zmarginalizowanych;
- AG. mając na uwadze, że rządy mają obowiązek zapewnić wszystkim minimalny podstawowy poziom wody i urzędzeń sanitarnych; mając na uwadze, że w sprawozdaniu A/76/159 specjalnego sprawozdawcy ds. praw człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych z 16 lipca 2021 r. podkreślono, że wodę należy uznać za dobro publiczne, oraz że należy nią gospodarować zgodnie z podejściem opartym na prawach człowieka, które zapewnia prawo do wody i urzędzeń sanitarnych oraz trwałość ekosystemów wodnych; mając na uwadze, że dostawy wody oraz usługi sanitarne są świadczone w interesie ogólnym, a dochody z cyklu zarządzania wodą powinny pokrywać wszelkie związane z tym wydatki na te usługi oraz koszty ulepszeń, z zastrzeżeniem przestrzegania interesu publicznego;
- AH. mając na uwadze, że zgodnie z wytycznymi UE w sprawie wody pitnej i urzędzeń sanitarnych państwa są zobowiązane do poszanowania, ochrony i przestrzegania tych praw, a strony trzecie powinny bezwzględnie powstrzymać się od ingerowania w korzystanie z prawa do wody i urzędzeń sanitarnych;
- AI. mając na uwadze, że pracownicy pracujący w łańcuchu sanitarnym stoją w obliczu wielu zagrożeń, w tym zagrożeń dla zdrowia wynikających z niepewnych warunków pracy; mając na uwadze, że są oni często pracownikami nieformalnymi, których nie chronią prawa pracownicze; mając na uwadze, że korzystanie z prawa do wody i urzędzeń sanitarnych nie może odbywać się kosztem bezpieczeństwa, godności i dobrobytu pracowników sanitarnych;
1. potwierdza, że prawo do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych jest prawem człowieka, przy czym oba prawa wzajemnie się uzupełniają; podkreśla, że dostęp do czystej wody pitnej jest niezbędny do zdrowego i godnego życia, jak również ma kluczowe znaczenie dla poszanowania godności ludzkiej; podkreśla, że prawo do wody jest podstawowym warunkiem wstępnym dla korzystania z innych praw i jako takie musi kierować się logiką interesu publicznego oraz wspólnego dobra publicznego i światowego;
  2. podkreśla, że odpowiedni dostęp do urzędzeń WASH oraz prawo do zdrowia i życia są od siebie zależne i stanowią podstawowy warunek wstępny zdrowia publicznego i rozwoju społecznego; podkreśla, że konieczny jest dostęp do czystej wody ze względu na pandemię, oraz apeluje do Komisji, państw członkowskich i państw trzecich o odpowiednie działania, strategię i polityki pozwalające zapewnić ochronę wszystkim ludziom;
  3. podkreśla, że uznanie prawa do dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych za prawo człowieka było podstawowym krokiem na drodze do większej sprawiedliwości społecznej i środowiskowej; stwierdza, że postęp można by zwiększyć poprzez nadanie wyższego priorytetu politycznego temu sektorowi oraz zapewnienie lepszego wdrażania i monitorowania polityki, zwiększenie efektywności finansowania, odpowiedzialności i udziału społeczeństwa, zwłaszcza osób najbardziej zmarginalizowanych, w szczególności w krajach rozwijających się; podkreśla, że pomoc w zapewnianiu bezpiecznej wody pitnej i infrastruktury sanitarnej powinna być traktowana priorytetowo przy przyznawaniu funduszy UE i w programowaniu pomocy;
  4. przypomina, że państwa są odpowiedzialne za promowanie i ochronę wszystkich praw człowieka, które są powszechne, niepodzielne, współzależne i wzajemnie powiązane oraz które należy wspierać i wdrażać w sposób sprawiedliwy, równy i niedyskryminujący; przypomina w związku z tym, że państwa muszą zapewnić powszechny, odpowiedni i przystępny cenowo dostęp do bezpiecznej wody pitnej w wystarczającej ilości i o odpowiedniej jakości oraz poprawić dostępność wody do celów sanitarnych i higienicznych; przypomina, że prawo do wody oznacza, że usługi zaopatrzenia w wodę powinny być dostępne dla wszystkich;
  5. przypomina, że państwa ratyfikujące traktat dotyczący praw człowieka zobowiązują się do ochrony, poszanowania i wypełniania zobowiązań przyjętych w międzynarodowych, krajowych, regionalnych i lokalnych ramach ochrony tych praw; w związku z tym uważa, że uznanie przez społeczność międzynarodową prawa do wody i urzędzeń sanitarnych musi obejmować mechanizmy ochrony i egzekwowalności, dlatego też wzywa UE do promowania na szczeblu międzynarodowym, regionalnym i krajowym mechanizmów ochrony w celu zagwarantowania, aby prawo do wody i urzędzeń sanitarnych nie było realizowane przez państwa opcjonalnie, lecz stało się prawem egzekwowalnym; wzywa UE i państwa członkowskie, aby dawały dobry przykład i ratyfikowały odpowiednie konwencje, takie jak protokół „Woda i zdrowie” i Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z 1992 r.;

Środa, 5 października 2022 r.

6. wzywa UE i państwa członkowskie, aby promowały na forach wielostronnych i regionalnych prawo do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych oraz ich unormowanie, m.in. przez wspieranie mandatu specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa człowieka do dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych; podkreśla znaczenie pracy jego i jego poprzedników, a także prac prowadzonych w ramach innych mechanizmów ONZ dotyczących praw człowieka, związanych z prawami człowieka do wody i urządzeń sanitarnych;
7. podkreśla, jak ważne są wytyczne UE w sprawie praw człowieka w zakresie bezpiecznej wody pitnej i usług sanitarnych, oraz apeluje do instytucji UE i państw członkowskich, aby wdrażały je w państwach trzecich i wobec nich oraz na forach wielostronnych; podkreśla, że ważne jest szkolenie personelu UE w tym względzie; wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do regularnego składania Parlamentowi i jego odpowiednim (pod)komisjom sprawozdań na temat tego, jak stosują te wytyczne, wraz z konkretnymi przykładami działań i ich wpływu;
8. wzywa delegatury UE i misje państw członkowskich, aby zgodnie z wytycznymi UE w dwustronnych dialogach z krajami partnerskimi, zwłaszcza w dialogach dotyczących praw człowieka i dialogach sektorowych, poruszały kwestie związane z prawami do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych oraz z sytuacją obrońców praw człowieka i organizacji pozarządowych propagujących te prawa;
9. podkreśla, że postępy na drodze do uznania prawa do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, zgodnie z rezolucją 48/13 Rady Praw Człowieka ONZ w sprawie prawa człowieka do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, stanowią warunek konieczny do uzyskania przez wszystkich dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje poczynione na szczeblu międzynarodowym postępy w tworzeniu przepisów dotyczących przestępstw przeciwko środowisku, w tym ekobójstwa;
10. zachęca kraje rozwijające się do przystąpienia do dwóch światowych konwencji ONZ w sprawie wody (mianowicie Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych oraz Konwencji o prawie pozażeglownego użytkowania międzynarodowych cieków wodnych) oraz do podjęcia starań o ich pełne wdrożenie jako istotnych narzędzi wspierających dyplomację wodną, pokój i zapobieganie konfliktom w drodze transgranicznej współpracy w dziedzinie wody;
11. utrzymuje, że pełne korzystanie z prawa do wody zależy od zachowania różnorodności biologicznej i klimatu, a zatem domaga się, aby gospodarka wodna odpowiadała przede wszystkim interesom ekologicznym – jako że woda jest absolutnie potrzebna roślinom, zwierzętom i ludziom – i interesom społecznym, w tym jeśli chodzi o integrację na rynku pracy oraz zwiększanie zarobków i zapewnianie bezpiecznych warunków osobom żyjącym w ubóstwie;
12. podkreśla, że poprawa zaopatrzenia w wodę i warunków sanitarnych oraz lepsze zarządzanie zasobami wodnymi mogą pobudzić zrównoważony wzrost gospodarczy państw i znacząco przyczynić się do ograniczenia ubóstwa;
13. podkreśla, że trzeba podjąć działania zapobiegawcze w zakresie dostępu do wody i urządzeń sanitarnych oraz opracować wiarygodne i porównywalne wskaźniki do pomiaru postępów lub regresu w dostępie do wody i urządzeń sanitarnych;
14. podkreśla, że pewne modele rozwoju sprzyjające masowym projektom i działalności przedsiębiorstw na dużą skalę negatywnie wpływają na dostępność i jakość wody we wszystkich państwach oraz nasilają rywalizację o wodę i inne konflikty z nią związane; nalega w tym kontekście na znaczenie inwestycji w zrównoważone rozwiązania dotyczące wody pitnej, takie jak przywracanie ekosystemów wodnych do zdrowego stanu, recykling ścieków, odsalanie wody morskiej na obszarach przybrzeżnych, a także modernizacja systemów kanalizacyjnych oraz ulepszanie praktyk w zakresie nawadniania i rolnictwa;
15. podkreśla, że nieefektywne zarządzanie zasobami wodnymi oraz zanieczyszczenie spowodowane agresywną działalnością przemysłową negatywnie wpływają na korzystanie z prawa człowieka do wody i urządzeń sanitarnych;
16. wzywa Komisję do wprowadzenia środków zniechęcających do praktyk zagrażających prawu do bezpiecznej i czystej wody pitnej i urządzeń sanitarnych oraz do poddania tych praktyk badaniom wpływu na środowisko i prawa człowieka;
17. uznaje ważną pracę obrońców praw środowiskowych i konieczność ich aktywnego wspierania oraz ochrony ich życia i integralności, zwłaszcza obrońców prawa do wody, oraz zdecydowanie potępia przestępstwa takie jak zabójstwa, uprowadzenia, tortury, przemoc seksualna i motywowana płcią, groźby, nękanie, zastraszanie, kampanie oszczerstw, kryminalizacja, nękanie sądowe, przymusowe eksmisje i przesiedlenia, dokonywane przez licznych sprawców państwowych i niepaństwowych, w tym rządy i przedsiębiorstwa wielonarodowe;

Środa, 5 października 2022 r.

18. apeluje do UE, by wspierała kluczową pracę obrońców praw środowiskowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego; wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do wypełnienia zobowiązania podjętego w Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka oraz do monitorowania i podnoszenia indywidualnych przypadków obrońców praw człowieka w dziedzinie ochrony środowiska, zwłaszcza zwycięzców i finalistów Nagrody im. Sacharowa, którzy są atakowani ze względu na ich rolę w obronie wody i wspólnych dóbr;

19. podkreśla, że należy wspierać bezpieczeństwo obrońców praw człowieka w dziedzinie ochrony środowiska i ich swobodę działania w środowisku wolnym od przemocy i zastraszania; oczekuje, że delegatury UE potraktują priorytetowo wsparcie dla obrońców praw człowieka w dziedzinie ochrony środowiska oraz że będą systematycznie i stanowczo reagować na wszelkie groźby lub ataki skierowane przeciwko nim lub ich krewnym, a także że będą informować Parlament o działaniach podejmowanych w takich przypadkach; wzywa UE i jej państwa członkowskie, by wzmocniły mechanizmy ochrony i zapobiegania w odniesieniu do obrońców praw człowieka w dziedzinie ochrony środowiska; ponawia swój apel o skoordynowany ogólnounijny system wydawania wiz krótkoterminowych w celu tymczasowej relokacji obrońców praw człowieka, zwłaszcza tych, którzy działają na rzecz propagowania i ochrony praw środowiskowych lub praw ludności rdzennej i są szczególnie narażeni na ataki;

20. domaga się, aby państwa przestrzegały prawa do protestów społecznych i prawa do pokojowych zgromadzeń, w szczególności w kontekście sprzeciwu wobec projektów, które zagrażają korzystaniu z prawa człowieka do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych; w tym kontekście i zgodnie z Wytycznymi UE w sprawie obrońców praw człowieka wzywa urzędników delegatur UE i ambasad państw członkowskich do odwiedzania obrońców praw człowieka przebywających w areszcie lub w areszcie domowym oraz do uczestniczenia w procesach sądowych w charakterze obserwatorów;

21. przypomina, że ludy tubylcze odgrywają ważną rolę w zrównoważonym zarządzaniu zasobami naturalnymi i w ochronie różnorodności biologicznej; apeluje do UE i jej państw członkowskich, by uznawały i chroniły prawa ludów tubylczych do zwyczajowej własności ich gruntów i zasobów naturalnych oraz sprawowania kontroli nad nimi, zgodnie z Deklaracją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej i konwencją MOP nr 169, oraz aby przestrzegały zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie zrobiły, aby ratyfikowały Konwencję MOP nr 169 dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej; wyraża szczególne zaniepokojenie znacznym wpływem niektórych wielkich projektów, w tym projektów infrastrukturalnych oraz projektów dotyczących przemysłu wydobywczego i produkcji energii, na prawa człowieka do wody i urządzeń sanitarnych, zwłaszcza w przypadku ludności rdzennej; podkreśla, że należy zadbać o to, by prowadzone były rzeczywiste i kompleksowe oceny wpływu na prawa człowieka oraz by w dobrej wierze konsultowano się z ludnością i grupami społeczeństwa obywatelskiego, których dotyczą projekty, a także by w stosownych przypadkach w odniesieniu do każdego dużego projektu ludność tubylcza wyrażała swobodną, uprzednią i świadomą zgodę; domaga się, aby podmioty państwowe i niepaństwowe unikały działań, które zagrażają prawom ludności tubylczej, ludności pochodzenia afrykańskiego i społeczności wiejskich do ziemi, wód, ekosystemów i różnorodności biologicznej, a także wzywa właściwe organy, by prawnie uznały ich tytuły, własności, prawa i obowiązki; podkreśla znaczenie przeprowadzenia otwartych, integracyjnych i partycypacyjnych konsultacji w odniesieniu do ważnych decyzji publicznych dotyczących gospodarki wodnej;

22. apeluje do Komisji o dokładne sprawdzenie, czy projekty w zakresie infrastruktury i energii finansowane przez różne instrumenty współpracy na rzecz rozwoju i instrumenty polityki zewnętrznej, w tym za pośrednictwem Europejskiego Banku Inwestycyjnego, stanowią umocnienie, a nie zagrożenie, praw człowieka, w tym prawa człowieka do wody i urządzeń sanitarnych, i celów zrównoważonego rozwoju, a także czy nie przyczyniają się do wypędzania ludności tubylczej z zajmowanych przez nią ziem i terytoriów;

23. zaznacza, że należy w większym stopniu skupić się na zrównoważonej i odpornej infrastrukturze wodnej i sanitarnej, aby wspierać społeczności poprzez wdrażanie środków zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi oraz wykorzystanie wszystkich niezbędnych narzędzi mapowania ryzyka związanego z wodą i systemów wczesnego ostrzegania; wzywa Komisję do wspierania koalicji Resilient Water Accelerator;

24. potępia utrzymujące się różnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn, jeśli chodzi o korzystanie z praw człowieka do wody pitnej i urządzeń sanitarnych, a także fakt, że brak tej równości prowadzi do dyskryminacji ze względu na płeć; zauważa również z zaniepokojeniem, że to różnicowanie sytuacji ma druzgocący wpływ na prawa kobiet, w szczególności ze względu na szczególne potrzeby kobiet i dziewcząt w zakresie higieny menstruacyjnej i zdrowia, co utrudnia kobietom i dziewczętom prowadzenie bezpiecznego i zdrowego życia; podkreśla, że przystępny cenowo dostęp do wody oraz odpowiednich warunków sanitarnych i higienicznych (WASH) jest podstawowym warunkiem zdrowia publicznego i rozwoju ludzkiego, w tym prawa dziewcząt do edukacji, oraz nalega, by sektorowi WASH w krajach rozwijających się nadać wysoki priorytet w polityce rozwojowej UE;

Środa, 5 października 2022 r.

25. żąda, aby kobiety i dziewczęta były chronione przed fizycznymi zagrożeniami i napaściami, w tym przemocą seksualną, podczas noszenia wody dla swego gospodarstwa domowego lub korzystania z urządzeń sanitarnych poza domem; apeluje o przyjęcie środków służących ograniczeniu czasu poświęcanego przez kobiety i dziewczęta na dostarczanie wody do gospodarstwa domowego, co pozwoli zaradzić negatywnemu wpływowi niedostatecznych usług wodnych i sanitarnych na dostęp dziewcząt do edukacji;

26. podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie, w ścisłej współpracy z ONZ i społecznością międzynarodową, muszą ściśle współpracować z odbiorcami pomocy zagranicznej, by wyeliminować ubóstwo hydrologiczne na świecie, a jednocześnie zapewnić wszystkim odpowiednie warunki sanitarne; apeluje do wszystkich państw, by wypełniły swoje zobowiązania wynikające z Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, a w szczególności jej art. 14, który wymaga od państw-stron zapewnienia kobietom z obszarów wiejskich prawa do korzystania z odpowiednich warunków życia, w odniesieniu m.in. do warunków sanitarnych i zaopatrzenia w wodę;

27. wzywa Komisję i ESDZ do stosowania transformacyjnego i intersekcyjnego podejścia uwzględniającego aspekt płci w odniesieniu do zarządzania zasobami wodnymi i programów sanitarnych w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz do uwzględnienia strategii politycznych wraz z konkretnymi planami działania i odpowiednim finansowaniem zgodnie z unijnymi instrumentami finansowania zewnętrznego, planem działania w sprawie równości płci (GAP III) oraz unijnym programem na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych na lata 2021–2025; apeluje o wspieranie przywództwa kobiet oraz o ich pełny, efektywny i równy udział w planowaniu, podejmowaniu i wdrażaniu decyzji dotyczących zarządzania zasobami wodnymi i sanitarnymi;

28. podkreśla, że dostęp do bezpiecznej wody pitnej jest obecnie jednym z głównych problemów, zwłaszcza że prawie 60 % zasobów warstwy wodonośnej wykracza poza polityczne granice terytorialne; przypomina, że Rada w swoich konkluzjach z 2018 r. potępiła wykorzystywanie wody jako narzędzia wojny i uznała, że „w związku z tym niszczenie infrastruktury wodnej, zanieczyszczanie wody lub przekierowanie cieków wodnych w celu ograniczenia lub uniemożliwienia dostępu do wody może stanowić pogwałcenie prawa międzynarodowego”; przypomina, że celowe pozbawianie wody prowadzące do eksterminacji ludności cywilnej jest zbrodnią przeciwko ludzkości zgodnie ze statutem Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz że można je również uznać za zbrodnię wojenną, ponieważ wszelkie atakowanie lub niszczenie instalacji lub rezerw wody pitnej i systemów nawadniania jest zakazane na mocy konwencji genewskich z 1949 r.;

29. jest poważnie zaniepokojony faktem, że celem naruszania prawa do wody i urządzeń sanitarnych na terytoriach okupowanych jest wysiedlenie osób z zamieszkałych przez nie terytoriów, a także z niepokojem przyjmuje odmawianie dostępu do odpowiednich dostaw wody oraz zasobów wodnych i infrastruktury; przypomina, że wszystkie narody, w tym narody okupowane, mają suwerenne prawo do kontrolowania swojego bogactwa naturalnego; wzywa siły okupacyjne, by podjęły natychmiastowe kroki w celu zapewnienia sprawiedliwego dostępu do wody i jej dystrybucji wśród ludności zamieszkującej okupowane terytoria, a w szczególności, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 73/255 z 20 grudnia 2018 r., by umożliwiły tej ludności kontrolę nad własnymi zasobami wodnymi, w tym zarządzanie wodą, jej pobór i dystrybucję;

30. wzywa UE do ustanowienia strategii politycznej, która ułatwi znajdowanie rozwiązań na tych obszarach i zachęci kraje znajdujące się na najważniejszych obszarach konfliktu związanego z wodą do podpisania konwencji o wodzie;

31. jest poważnie zaniepokojony brakiem dostępu do wody i urządzeń sanitarnych w obozach dla uchodźców; podkreśla zobowiązanie państw do zapewnienia uchodźcom prawa do urządzeń sanitarnych i wody;

32. podkreśla, że choć woda może czasem być czynnikiem wywołującym konflikty, to może również odgrywać pozytywną rolę w propagowaniu pokoju i współpracy; popiera zaangażowanie dyplomatyczne UE w transgraniczną współpracę dotyczącą wody jako narzędzie pokoju, bezpieczeństwa i stabilności oraz podkreśla znaczenie zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i potrzebę większej komplementarności działań humanitarnych, rozwojowych i pokojowych służących zaspokojeniu pilnych potrzeb i wcześniejszemu interweniowaniu, tak by usunąć podstawowe przyczyny kryzysów humanitarnych związanych z wodą i warunkami sanitarnymi oraz zapobiegać ich wystąpieniu;

33. podkreśla, że przedsiębiorstwa na całym świecie muszą dopilnować, aby ich działalność nie stanowiła naruszenia ani nadużycia utrudniającego korzystanie z prawa człowieka do bezpiecznej wody pitnej, zgodnie z Wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka oraz zgodnie z deklaracjami, paktami i traktatami ONZ obejmującymi to prawo; apeluje ponadto do państw, aby starały się osiągnąć cele wyznaczone w ramach szóstego celu zrównoważonego rozwoju

Środa, 5 października 2022 r.

i przyjęły przepisy prawne gwarantujące, że przedsiębiorstwa nie będą utrudniać równego dostępu do odpowiedniego zaopatrzenia w wodę; wzywa UE i jej państwa członkowskie, by konstruktywnie uczestniczyły w pracach otwartej międzyrządowej grupy roboczej ONZ do spraw międzynarodowych korporacji i innych przedsiębiorstw w odniesieniu do praw człowieka z myślą o ustanowieniu wiążącego instrumentu międzynarodowego, który będzie regulował, w ramach międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, działalność międzynarodowych korporacji i innych przedsiębiorstw;

34. wzywa delegatury UE i misje państw członkowskich w państwach trzecich do zachowania szczególnej czujności w odniesieniu do przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw mających siedzibę w UE, które mogłyby odmówić korzystania z praw do wody i urządzeń sanitarnych lub utrudnić korzystanie z nich; podkreśla, że ofiary takich naruszeń muszą mieć dostęp do skutecznych środków zaskarżenia lub innych odpowiednich środków odwoławczych, a także do mechanizmów dotyczących rozpatrywania skarg;

35. podkreśla, że przedsiębiorstwa europejskie działające w państwach spoza UE muszą spełniać te same obowiązki prawne dotyczące wzmocnienia pozycji i dochowania należytej staranności, jakie mają zastosowanie do ich działalności w UE; podkreśla, jak ważne jest zapobieganie wszelkim negatywnym skutkom dla praw człowieka do wody i odpowiednich warunków sanitarnych, a także zwalczanie i łagodzenie tych skutków w ramach obowiązkowych ram należytej staranności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozważenia i zbadania, jak można przekazywać więcej informacji i zapewniać konsumentom przejrzystość, jeśli chodzi o wpływ produktów, w kontekście zrównoważonego rozwoju, na zasoby wodne, w tym pod względem śladu wodnego;

36. podkreśla, że, jak stwierdziło wielu ekspertów ONZ, woda jest zbyt często traktowana jak zwykły towar bez uwzględnienia różnych jej aspektów społecznych i kulturowych, co narusza podstawowe prawa człowieka i przyczynia się do coraz większej degradacji środowiska i zwiększenia podatności na zagrożenia osób najuboższych i najbardziej zmarginalizowanych w społeczeństwach; jest to wyraźnie sprzeczne z celami zrównoważonego rozwoju; przypomina, że zaopatrzenie w wodę i usługi sanitarne są usługami świadczonymi w interesie ogólnym, a nie towarami – nie są ani luksusem, ani produktem konsumpcyjnym i w związku z tym nie mogą być sprzedawane tak, jakby nimi były; podkreśla ograniczony charakter zasobów wody oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapobiegały globalnemu niedoborowi wody i wspierały państwa spoza UE w stosowaniu środków przeciwdziałających niedoborowi wody;

37. wzywa państwa do przyjęcia środków prawnych zapobiegających spekulacjom finansowym dotyczącym wody na rynkach terminowych oraz do promowania odpowiednich ram zarządzania usługami wodnymi i sanitarnymi zgodnie z podejściem ukierunkowanym przede wszystkim na prawa człowieka i względy dobra publicznego; wzywa UE i rządy krajowe, by promowały i wspierały niezależne organy regulacyjne ds. wody, które mogą pomóc w egzekwowaniu norm w zakresie praw człowieka;

38. przypomina, że jak uznano w ramowej dyrektywie wodnej UE, woda nie jest zwykłym towarem handlowym, lecz dobrem publicznym niezbędnym dla ludzkiego życia i godności; zauważa, że usługi wodne są usługami świadczonymi w interesie ogólnym i mają szczególny charakter, a zatem wchodzi przede wszystkim w zakres interesu publicznego; przypomina, że w polityce zewnętrznej i instrumentach zewnętrznych UE, takich jak umowy handlowe i inwestycyjne oraz Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, a także w działaniach przedsiębiorstw europejskich trzeba przestrzegać prawa człowieka do wody pitnej i urządzeń sanitarnych w odnośnych krajach;

39. podkreśla, że woda jest publicznym dobrem wspólnym, do którego należy zapewnić odpowiedni i stały dostęp wysokiej jakości; wzywa państwa członkowskie i darczyńców, by wzmocnili promowanie dostępu do wody i urządzeń sanitarnych jako podstawowych usług publicznych dla wszystkich, w tym przez inwestycje umożliwiające lepszy dostęp do usług wodnych i sanitarnych i utrzymanie istniejących infrastruktur oraz świadczenie usług i korzystanie z nich; uważa, że inwestowanie we wzmocnienie potencjału systemów wodnych i zarządzania nimi, jak również ich eksploatacji i utrzymania, jest kluczem do stworzenia silnych i trwałych usług wodnych i sanitarnych;

40. wzywa UE, by wspierały państwa trzecie w ich działaniach mających na celu zagwarantowanie powszechnego i niedyskryminacyjnego dostępu do wody i urządzeń sanitarnych oraz zapewnienia niezbędnego minimum zaopatrzenia w wodę dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub społecznej;

41. wzywa również UE do inwestowania w ochronę i odbudowę naturalnych ekosystemów (w tym lasów, obszarów zalewowych, terenów podmokłych itp.), które często zapewniają bardziej ekonomiczne i zrównoważone rozwiązania w zakresie gospodarki wodnej niż konwencjonalne środki infrastrukturalne pod względem magazynowania wody, uzdatniania wody, kontroli erozji oraz umiarkowanych i ekstremalnych zjawisk pogodowych;

42. wzywa państwa, by przyjęły jak najlepszy model dostępu do wody i urządzeń sanitarnych oraz rozpoczęły przejrzysty i solidny proces mający na celu poprawę skuteczności korzystania z praw człowieka do wody i urządzeń sanitarnych w ich społeczeństwach; wzywa rządy do zwiększenia inwestycji publicznych w zrównoważoną infrastrukturę związaną z wodą oraz do ochrony wody jako podstawowego dobra publicznego;

Środa, 5 października 2022 r.

43. zwraca uwagę, że należy pogodzić zużycie wody ze stosowaniem powstających technologii w zakresie konserwacji, zmniejszenia zanieczyszczenia wody i recyklingu ścieków w celu poprawy sposobu dostarczania, uzdatniania i odprowadzania wody;
44. wzywa UE do wspierania zrównoważonej gospodarki wodnej w sektorze rolnym, który mobilizuje ponad 70 % zasobów wodnych, poprzez inwestowanie w zrównoważone systemy nawadniania i magazynowania wody, poprzez optymalizację i ograniczenie wykorzystania wody słodkiej w rolnictwie w całym łańcuchu dostaw, poprzez ograniczenie marnotrawienia żywności i wspieranie agroekologii dzięki przywracaniu terenów podmokłych, a także poprzez ograniczenie w miarę możliwości stosowania pestycydów i nawozów stwarzających ryzyko zanieczyszczenia wody, zwłaszcza wód gruntowych;
45. przypomina, że dostęp do wody stanowi również wyzwanie związane z zużyciem energii zarówno pod względem produkcji, jak i wydobywania; w tym kontekście podkreśla, że należy promować lepsze gospodarowanie energią, a także rozwiązania w dziedzinie ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków w celu ograniczenia zużycia słodkiej wody dzięki oczyszczaniu ścieków;
46. wzywa Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy, by przy udzielaniu dotacji, pożyczek i pomocy technicznej odradzały nakładanie warunków obligujących rządy do prywatyzacji usług wodnych i sanitarnych;
47. wzywa Komisję, by zapewniła odpowiednie wsparcie finansowe działaniom ukierunkowanym na budowanie zdolności w zakresie wody, we współpracy z istniejącymi platformami i instytucjami międzynarodowymi; popiera platformę globalnej solidarności w dziedzinie wody uruchomioną przez Program ONZ ds. Rozwoju w celu włączenia władz lokalnych w poszukiwanie rozwiązań problemów dotyczących wody; z zadowoleniem przyjmuje konferencję ONZ w sprawie wody w 2023 r. jako okazję do opracowania międzysektorowego podejścia służącego osiągnięciu celów i realizacji zadań związanych z wodą oraz przywróceniu celu zrównoważonego rozwoju nr 6 na właściwe tory;
48. wzywa Komisję i ESDZ, aby zachęcały państwa spoza UE do przyznawania zainteresowanym stronom, w tym organizacjom społeczeństwa obywatelskiego oraz społecznościom tubylczym i lokalnym działającym na rzecz przeciwdziałania naruszeniom praw do wody i urządzeń sanitarnych, odpowiednich zasobów i dostępu do odpowiednich informacji, a także do umożliwienia im znaczącego uczestnictwa w procesach decyzyjnych związanych z wodą w stosownych przypadkach, z myślą o zapewnieniu ich zaangażowania na rzecz świadomego i ukierunkowanego na wyniki wkładu w opracowywanie i wdrażanie polityki wodnej; uważa, że przy realizacji prawa człowieka do wody pitnej niezwykle ważne jest promowanie i wzmacnianie sieci ekspertów ds. praw człowieka, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i przedstawicieli społeczności na wszystkich szczeblach, i w związku z tym wzywa rządy do opracowania mechanizmów inkluzywnego systemu zarządzania zasobami wodnymi;
49. wzywa UE do wspierania państw trzecich w przestrzeganiu, wypełnianiu i promowaniu praw pracowników w sektorze oczyszczania ścieków, w tym ich prawa do godności, bezpieczeństwa i zdrowia oraz prawa do organizowania się;
50. podkreśla, że osoby żyjące w ubóstwie, w szczególności kobiety i dziewczęta, mniejszości oraz osoby z niepełnosprawnością fizyczną lub psychiczną, są najmocniej dotknięte brakiem dostępu do bezpiecznej i czystej wody i do urządzeń sanitarnych; podkreśla, że nierówności w dostępie do wody i urządzeń sanitarnych wynikają często z nierówności systemowych lub wykluczenia; wzywa rządy do monitorowania nierówności w dostępie do wody i urządzeń sanitarnych oraz do podjęcia zdecydowanych działań, takich jak zachęcanie do inwestowania w systemy sanitarne i systemy zaopatrzenia, w tym systemy publiczne, promujące efektywność wodną i ochronę wody jako zasobu rzadkiego; wzywa je ponadto, aby nie dopuszczały do dyskryminacji w dostępie do usług zaopatrzenia w wodę i usług sanitarnych, jako dóbr publicznych, i gwarantowały ich świadczenie dla wszystkich, w szczególności przez priorytetowe traktowanie dostępu dla kobiet, dziewcząt i grup znajdujących się w trudnej sytuacji w celu rozwiązania problemu systemowego wykluczenia i dyskryminacji; zachęca władze do przeglądu ram prawnych, politycznych i praktycznych dotyczących wody z perspektywy zasad i norm praw człowieka, aby pomóc ukierunkować działania służące usunięciu barier utrudniających postęp;
51. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
-